

Het Vissekind - HETPALEIS / Guy Kokken

7. Kunst Jr. / Tweetakt

De ontwikkelingen en resultaten van Villanella kunnen moeilijk los gezien worden van de ontwikkeling van het Kunst Jr. Festival gedurende de laatste vier jaar. In die periode was Villanelladirecteur Marc Verstappen immers ook artistiek leider van Kunst Jr., sinds de Nederlands-Vlaamse koers omgedoopt tot Tweetakt. De twee-eenheid waarnaar de titel verwijst, slaat niet alleen op Vlaanderen en Nederland, maar ook op kunst en kunsteducatie (het festival is een initiatief van het LOKV, Nederlands Instituut voor Kunsteducatie), productie en presentatie, kinderen en jongeren, sociale realiteit en kunstwereld,... Marc Verstappens aantreden zorgde aanvankelijk voor nogal wat weerstand binnen het reguliere jeugdtheater in Nederland, want vooral onder zijn bewind veranderde het festival van een netjes geordende marktplaats in een onoverzichtelijke zoek met veel vreemde invloeden (theatermakers van buiten het reguliere jeugdtheatercircuit, andere disciplines dan theater, internationale kunstenaars), onvoorspelbare resultaten van workshops met studenten, heftige discussies over wat al dan niet geschikt is voor kinderen, locatieprojecten en hier en daar een gulle feestelijke toets die de brug trachtte te slaan tussen het festival en het wat ingeslapen Den Bosch. Net als bij Villanella gold ook hier het devies: 'veel' en – waar mogelijk – 'groot', wat zeker niet altijd een garantie is voor 'goed'.

Toch is ook hier in de loop van vier jaar baanbrekend werk verricht, niet in het minst omdat er duchtig tegen het verouderde model van educatie als verbindende factor tussen kunst en een jong publiek aangeschapt werd. 'Verander de kunst', luidt één devies. 'Engageer jonge kunstenaars; kijk over het muurtje van de eigen discipline.' 'Verover de stad', luidt een ander devies. 'Zoek voor elk project een nieuw publiek, een geschikte presentatievorm.' Voor het programmaboekje van zijn derde Kunst Jr. festival (1998) schreef Marc Verstappen een bijzonder sterke motivatietekst van zijn artistiek beleid. In een stijl die hij aan zijn lievelingsauteur Louis Paul Boon ontleent en verwijzend naar vooral cultuursociologische literatuur verwoordt hij zijn betrachtingen, twijfels en gevechten. Een citaat: "De kunst is er voor alleman", zegt de kantieke schoolmeester. En hij vervolgt staccato: "De opvoedende, ontspannende en emanciperende waarde is toch evident. (...)" (...) En ge roept regelmatig aan uw maten dat de democratisering van de kunst eigenlijk feitelijk heeft geleid tot de democratisering van de animatie, van het entertainment, van de grijze middelmaat. (...) En ge komt tot uw centrale punt: dat een festival als dit – gelijk uw werk in Antwerpen – een zoektocht is naar nieuwe strategieën om in de jaren negentig met contemporaine modellen en met artiesten die nu leven – en niet in de jaren zeventig – ervoor te zorgen dat kunst en publiek

met elkaar in contact komen. En ge ziet uw positie niet als glijmiddel, maar ge zoekt juist de wrijvingspunten: daar waar het interessant is, daar waar frictie kan ontstaan zonder dat één van beide partijen direct wegloopt. Want frictie is energie, is één van uw favoriete natuurwetten.'

In zijn laatste festival combineerde Marc Verstappen de vruchten van drie jaar festivalervaring met het voordeel op eigen terrein te mogen spelen. Het werd een mooi uitgebalanceerd, dynamisch festival, dat eigenaardig genoeg meer door Nederlanders en enkele andere buitenlandse delegaties bezocht werd dan door Vlamingen (laat staan door Franstalige Belgen). Daarnaast geldt ook voor Tweetakt dat er meer inspanningen moeten gedaan worden om artiesten en publiek uit het volwassenencircuit te bereiken. Tweetakt is immers de ideale gelegenheid om eindelijk het jaren '80-beeld van proper, esthetisch verantwoord jeugdtheater op een veelkantige manier bij te stellen. De doelbewuste programmering op niet minder dan 22 plekken in de stad (culturele instellingen en locaties) gaf de eerste editie van Tweetakt de allure en de sfeer van een stadsfestival, met kunst voor kinderen en jongeren als focus. Er was duidelijk veel zorg besteed aan het zoeken van een geschikte plek voor elke voorstelling, presentatie, workshop of experiment. Inzake contacten met het culturele veld plukte Tweetakt de vruchten van Villanella's jarenlange werken op verplaatsing.

'Een festival is een werkplaats', luidt het devies van Marc Verstappen. Veel werk dus van jonge makers (dikwijls zelfs binnen de studentenopleidingen tot stand gekomen), tekstlezingen, ontmoetingen met kunstenaars, twee masterclasses, een workshop en enkele producties met amateurs uit de stad. Maar evengoed uiterst professioneel werk van Theatergroep Wederzijds, Stella Den Haag, Froe Froe, Het Muziek Lod, HETPALEIS, Dito'Dito, enz. In de veelheid van het aanbod – met bekende en onbekende namen uit binnen- en buitenland – kon je voor jezelf een cluster samenstellen rond een bepaalde inhoud (kunst en maatschappelijke realiteit, kunst en educatie) of discipline (beeld en theater, dans, muziektheater, teksttheater). De confrontatie van soms zeer uiteenlopende benaderingen van een zelfde inhoud of discipline scherpt je denken meer aan dan een aaneenrijging van obligate debatten. Een boeiend initiatief was de wat stijfjes als 'lezingenreeks' aangekondigde *Beelden van de eeuw*, waarin met een stevige knipooog naar de boekenlijst op school enkele sprekers uitgenodigd werden om het publiek een blik te gunnen op hún beelden van de eeuw. Op het festival kreeg de reeks niet de publieksaandacht